

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

§. 6. Quam vim fortiantur verba, & litterae commendatitiae alicuius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

Item verb. lex. p. 47. Tufcus ibi. conel. 1. 64. num. 9. 11. 70. & conel. 2. 95. n. 19. & 20. Hanc tamen communem sententiam limitat Felin. Fatinae. & alij ab ipsis relati. ut procedat in lege. & rescripto procedente ex motu proprio Principis. & non ad instantiam partis; quia quando ad instantiam partis emanavit lex. habet rationem privilegij: privilegium autem concessum pendente lite etiam motu proprio superioris. non aocet parti aduerse. ut notauit Anton. Holtiens. Imola. Abbas in cap. causam. el. 2. de testam. & Ioann. Andr. de dolo. & contum. §. fin. versic. porro in addito.

18 Verum probabilius mihi est non extendi legem ad pendentia in iudicio. etiam si mentionem praeceptorum faciat nisi simul mentionem faciat pendentium. Et de statuto id docet Bald. post Batt. in l. sancimus. C. de sacrosancti. Eccles. Generaliter autem tam de statuto. quam de lege. In quo in hac parte nulla est differentia. vt bene ex Imola notauit Felin. column. 7. vers. limita quarto. id affirmat Batt. in l. omnes populi. num. 40. ff. de iust. & iur. Alexand. consil. 96. num. 4. lib. 2. Alderan. Mascari. de general. statut. inter. preter. conel. 13. n. 33. & seqq. & Felin. repa. rat. probabile. Probo primò. quia ex eo quod causa deducta est in iudicium. quilibet pars litigans ius aliquod acquisiuit. vt secundum leges tunc vigentes iudicetur. Quod ius laeditur. si lex de nouo lata locum in his. habet: atqui Princeps nunquam detulerit iuri partis litigantis praedjudicare nisi exprimat. Ergo secundo quia in l. leg. 2. C. de legib. expressè habetur leges. & constitutiones futuris negotijs dare formam. neque ad praeterita reuocari nisi nominatim: & de praeterito tempore & adhuc dependentibus negotijs cautum sit. Ergo non sufficit nominare praeterita vt intelligantur pendentia negotia comprehensa. sed debet mentio fieri negotiorum pendentium. Tertio. lex emanans ad instantiam partis non comprehendit negotia pendentia. ne pars aduersa praedjudicium habeat: at idem praedjudicium sequitur. et si motu proprio lex manet. Adde etiam si lex. vel statutum ad instantiam alicuius fuerit promulgatum: at finis illius non est fauor specialis sed communis utilitas. ex cap. eue autem lex. dist. 11. 4. Ergo postulatio partis non potest obesse. vt lex ad pendentia in iudicio non extendatur. si quando motu proprio Principis emanat. extenditur: cum semper habeat eundem finem. ac proinde eodem modo sit extendenda. Quarto. lex loquens de praeteritis. sufficere saluatur cum tota sua significatione. si comprehendat ea. quae deducta non sunt in iudicio: quare ergo ad deducta in iudicio debemus extendere?

§. VI.

Quam vim sortiantur verba. & litterae commendatitiae alicuius.

- 1 Duplīciter itaq; commendatio generalis. & specialis.
- 2 Si ex commendatione mea generali Petro res tuas commissisti. non teneor de damno sequi.
- 3 Excipe nisi dolo fecerim.
- 4 Si litterae. vel verba specialia continent. verum. non teneor damnum reparare. nisi verba denotent. me voluisse obligationem subire.

1 Duplīciter alicquem tibi commendate possum. Primò verbi generalibus affirmantibus esse virum probum. fide dignum. cui securè negotia tua committere possis. Secundo. si in particulari causas dicas esse hominem. cui tale negotium possit committi. & talis contractus cum eo iniri.

2 Dico primò. Si verbis generalibus tibi commendauit Petrum. & tu hac commendatione filius res tuas Petro commissisti. non teneor de damno tibi sequi. nisi dolo fecerim: decilio est l. & eleganter. §. vltim. ff. de dolo. & l. fin. vers. nec. Cod. cum eo. glossa ibi Anton. Gom. 2. var. cap. 13. num. 5. Salas disp. 2. sect. 9. numer. 23. Rebellus 1. part. lib. 1. quasi. 6. sect. vltim. num. 48. Ratio pro de obligatione in conscientia est clara. quia hac obligatio esse non potest. nisi culpam commiserim in commendatione Petri. At suppono mihi ignotum esse. esse improbum. & infidelem. Ergo nullam culpam in eius commendatione commissi. delicta enim non tenebar praesumere. Pro deobligatione autem exteri fori ea ratio est quia hac generalis laudatio ad vrbauitatem pertinet: tibi que culpae imputare debes. qui ita facile credidisti & res tuas sine debito examine commissisti.

3 Dixi me deobligatum esse. nisi laudationem dolo fecerim. dolum autem commississe censebor. si sciens Petrum furtis assuescere. pro fideli commendauerim: sic Doctores supra relati. & constat ex dist. l. & eleganter. tum ex definitione doli quam tradit gloss. in l. ff. de dolo quae est calliditas quaedam ad decipiendum alium. Et probari potest. tum quia ius habet vniuersique. ne fallacia decipiatur. Si ergo te decipi. & media deceptione causa fui. vt damna patiaris. videor teneri refutacite. Solum in mei fauorem est quia haec verba non videntur de efficaci inducendi damnum. eo quod cordatus. & pru-

dens illis non decipitur. Ergo si tu deceptus es. tuae facilitati debet tribui. non mihi. At video non sufficere hac ratione excusari. si semel cognoui. vel dubitavi te illis verbis esse decipiendum. quia stante tua facilitate iniuriolos fuit vrens illis fallacijs. & mendosis verbis

4 Maior difficultas est. quando litterae. vel verba continent quid certum. vt g. quando circa casum specialem laudo Petrum. & dico fidelem esse. quo cum inire potes talem. vel talem contractum. &c. An. inquam. tuac sim obligatus.

Et quidem si addidi aliqua verba. quae denotent me velle assecutionem illorum facere. vt si dicerem To loto a mi cuenta. o corra por mi rielgo: non est dubium manere obligatum actione mandati. textus in l. si verba non remunerandi. §. si quis mandauerit. ff. mandati. & ibi gloss. & Doctores communiter. Anton. Gom. llo c. 13. n. 5. Salas disp. 2. sect. 9. in princ. Rebellus de oblig. iustit. lib. 1. q. 6. n. 47. & segg. Ratio. quia illa verba non tam continent approbationem personae. quam suscepiem alieni periculi.

Verum si absque his verbis petrum laudarem. & tibi commendarem. quantumcumque in negotio speciali commendatio fieret. si absque dolo feci credo probabilius me non teneri damna reparare. Quia non inuenio in hoc casu aliquam specialem rationem. quae in laudatione generali non procedat: & fauet regula iuris 6. in 6. Nemo ex consilio. nisi fraudulenter sit. obligatur: & ita tenet Rebellus illa quasi. 6. sect. vlt. n. 49. Salas eius verba transcribens sect. 9. Credo tamen in foro exteroo commendandum fore actione mandati. si citra rem aliquam specialem Peum tibi commendassem. affirmans te posse securè cum illo contrahere: quia praesumor quasi mandare ex l. Lucius ff. de fideiuss. & l. si litteras. C. mandati. glossa. Bart. Bald. & alij. quos refert & sequitur Anton. Gom. n. 5.

DISPUTATIO VI.

De dispensatione legis.

PRae manibus habenda est huius disputationis doctrina. vt pote in praxi maxime frequens; ex illa enim dependet decisio plurimum difficultatum in varijs materijs contingentium. In tres partes hanc disputationem diuidemus. In prima agemus de natura dispensationis. & causis illius: quis. inquam. concedat dispensationem & quibus concedatur. In secunda de conditionibus requisitis ad valorem dispensationis. In tertia de causis. quibus dispensatio cessat; vbi de interpretatione illius. Si autem aliqua in huiusmodi disputatione desiderantur. ex disputatione de privilegijs petenda sunt.

PUNCTVM I.

Quid sit dispensatio.

- 1 Definitur dispensatio in genere.
- 2 Proprius. & ad rem definitur ab aliquibus Reuicetur & statuitur propria definitio.
- 3 Dispensare non est legem interpretari.
- 4 Neque etiam est permittere.
- 5 Dispensatio differt ab absolute à peccatis & censuris.
- 6 Differt à simplici licentia requisita per legem.
- 7 Differt à legis abrogatione. & derogatione.
- 8 Differt à privilegio.
- 9 Legis dispensatio. & dispensatio voti. & iuramenti multum differunt.

1 Si nomen dispensationis in genere sumatur. eius definitio est. iusta rerum communium distributio. iuxta illud Lucae 12. Quis putas est fidelis dispensator? & 1. ad Corinth. 4. Ministros Christi. & dispensatores mysteriorum Dei. & cap. 9. Dispensatio mihi credita est. Eadem dispensationis acceptio constat ex iure ciuili & text. in l. dispensatori. §. 1. & in l. dispensatorem. 61. ff. de solution. l. vrbana. 166. ff. de verb. significat. Et ex iure canonico idem habetur. cap. dispensatio. 43. dist. & in extrauag. vniuersis. de penitent. & remission. & tradunt doctores statim referendi. Verum omnia haec dispensationis lata acceptatione. dispensatio apud Theologos. & iurisperitos sumitur pro exemptione alicuius à lege. ex l. princeps. ff. de legib.

2 Dispensatio communiter sic definitur. Est relaxatio iuris communis cum causa cognitione facta ab eo qui potestatem habet relaxandi. sic glossa penult. in princ. in. c. requiritur. §. nisi rigor. 1. q. 7. Couarr. de sponsalib. p. 2. cap. 6. n. 1. Nauarr. in sum. precludio 9. n. 15. Sanchez. plures referes lib. 8. de dispes. disp. 1. n. 2.